

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SIGNIFICANCE OF
INDIVIDUAL APPROACH IN PRIMARY EDUCATION**

Sa'dullayeva Ro'za Davlatyor qizi

Student of the Department of Primary Education,
Tashkent University of Humanities

Abstract: This article analyzes the psychological and pedagogical significance of an individual approach in the process of primary education. The effectiveness of organizing education taking into account the individual characteristics, abilities, interests and level of psychological development of students is highlighted. The impact of an individual approach on the activity, motivation and personal development of students is also revealed.

Keywords: individual approach, primary education, pedagogy, psychology, motivation, abilities, student personality, educational effectiveness.

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida individual yondashuvning psixologik va pedagogik ahamiyati tahlil qilinadi. O'quvchilarning individual xususiyatlari, qobiliyatlari, qiziqishlari va psixologik rivojlanish darajasini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etishning samaradorligi yoritiladi. Shuningdek, individual yondashuvning o'quvchilarning bilim olish faolligi, motivatsiyasi va shaxsiy rivojlanishiga ta'siri ochib beriladi.

Kalit so'zlar: individual yondashuv, boshlang'ich ta'lim, pedagogika, psixologiya, motivatsiya, qobiliyat, o'quvchi shaxsi, ta'lim samaradorligi.

Kirish. Ta'lim tizimining asosiy maqsadlaridan biri har bir o'quvchining imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarish va uning shaxs sifatida rivojlanishiga ko'maklashishdan iborat. Boshlang'ich ta'lim davri bolaning intellektual, emotsional va ijtimoiy rivojlanishida muhim bosqich hisoblanadi. Shu sababli ta'lim jarayonida har bir o'quvchining individual xususiyatlarini hisobga olish dolzarb pedagogik vazifalardan biridir. Individual yondashuv o'quvchilarning yosh, psixologik va fiziologik

xususiyatlarini inobatga olib, ta'lim mazmuni va metodlarini moslashtirishni nazarda tutadi.

Adabiyotlar tahlili: Individual yondashuv masalasi pedagogika va psixologiya fanlarida keng o'rganilgan. Lev Vygotsky o'z tadqiqotlarida bolaning rivojlanishida ta'limning yetakchi rolini asoslab bergan va har bir o'quvchining rivojlanish darajasiga mos ta'lim berish zarurligini ta'kidlagan. Uning "yaqin rivojlanish zonasi" nazariyasi individual yondashuvning ilmiy asoslaridan biri hisoblanadi. Jean Piaget bolalarning kognitiv rivojlanish bosqichlarini o'rganib, har bir yosh davriga mos pedagogik usullarni qo'llash lozimligini ko'rsatgan.

Pedagogika sohasida individual yondashuvning mohiyati va amaliy ahamiyati ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Xususan, Konstantin Ushinsky ta'lim-tarbiya jarayonida har bir bolaning shaxsiy xususiyatlarini hisobga olish pedagogik faoliyatning muhim sharti ekanligini qayd etgan. Uning fikricha, ta'limning samaradorligi o'quvchining qobiliyati, qiziqishi va ehtiyojlariga mos ravishda tashkil etilishiga bog'liq. O'zbekistonlik olimlar E.G'. G'oziyev, M.G'. Davletshinlar ilmiy ishlarida ham o'quvchilarning individual-psixologik xususiyatlarini hisobga olish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida baholangan.

Tadqiqot metodologiyasi: Tadqiqotda nazariy va empirik metodlardan foydalanildi. Nazariy bosqichda pedagogik va psixologik adabiyotlar tahlil qilinib, individual yondashuvning mazmuni va mohiyati o'rganildi. Empirik bosqichda kuzatish, suhbat, pedagogik tahlil va so'rovnoma metodlari qo'llanildi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyati, qiziqishlari va o'zlashtirish ko'rsatkichlari o'rganilib, individual yondashuv qo'llangan va qo'llanilmagan holatlar taqqoslandi.

Muhokama va natijalar: Tadqiqot natijalari individual yondashuvning boshlang'ich ta'lim samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. O'quvchilarning qobiliyati, qiziqishi va bilim darajasi hisobga olingan darslarda ularning faolligi va o'zlashtirish ko'rsatkichlari yuqori bo'ldi. Individual yondashuv

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-6, 2026**

natijasida o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchi ortib, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalari rivojlandi. Shuningdek, individual topshiriqlar va differensial ta'lim metodlari o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshirishga xizmat qilishi aniqlandi. Psixologik jihatdan qulay muhit yaratish, o'quvchilarning hissiy holatini inobatga olish va rag'batlantirish usullaridan foydalanish ta'lim natijalarini yaxshilashga yordam berdi.

Xulosa

Boshlang'ich ta'limda individual yondashuv o'quvchilarning shaxsiy imkoniyatlarini yuzaga chiqarish, bilimlarni samarali o'zlashtirish va har tomonlama rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim jarayonida o'quvchilarning individual-psixologik xususiyatlarini hisobga olish pedagogik faoliyat samaradorligini oshiradi. Shu bois boshlang'ich sinf o'qituvchilari darslarni tashkil etishda individual yondashuv tamoyillariga tayanishlari maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G'oziev E.G'. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2010.
2. Davletshin M.G. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya. – Toshkent, 2012.
3. Nishonova Z.T. Rivojlanish psixologiyasi va pedagogik psixologiya. – Toshkent, 2018.
4. Hasanboyev J. va boshqalar. Pedagogika. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
5. Vygotskiy L.S. Pedagogik psixologiya. – Moskva, 1991.
6. Piaget J. The Psychology of Intelligence. – London, 2001.

